

De Groenbewuste Amsterdammer

IVN AMSTERDAM

hand...
Een uitgelezen...
combineren. Het...
deel...
strijkt...
tussen...
moeder...
gemeentebestuurders...
bied...
sch...
aan...
natuurbou...
nemen.

De leden van den...
giseen...
een...
€ 24...
com...
€ 17...
wilt...
jaar...
IVN...
lijk...
wegen

Informatie en bronnen

- www.denieuweoosterbomenpark.nl
- *Het Amsterdamse bomenboek*, door E.Blankers en L.Stiller, De Nieuwe Ooster, pag. 202 ev. (Atlas, Amsterdam/Antwerpen, 2007)
- *Bomenpark De Nieuwe Ooster* – Een bijzondere verzameling bomen tussen de graven, stichting Arboretum De Nieuwe Ooster, redactie en samenstelling Johan Mullenders (Ginkgo, Leiden, 2009)
- *Thema Tijdschrift De Nieuwe Ooster*, Tweede Jaargang – nummer 4 – winter 2012-2013 (Stichting Thema Tijdschriften, Amsterdam)

Volkstuinpark Amstelglorie in gevecht over voortbestaan

Peter Junge

Amsterdam is hot. De gemeente zoekt dan ook naarstig naar bouwlocaties voor woningen. Binnen negen jaar moeten er tussen de 50.000 en 70.000 nieuwe huizen gebouwd worden. Niets wordt daarbij ontzien. Elk stukje groen wordt onder de loep genomen. Negenentwintig plekken staan op de rol. Ook volkstuinparken voelen de hete adem van het college van B & W in hun nek. Als eerste wordt het voortbestaan van Amstelglorie, een park met 440 tuinen en rond vierhonderd mensen op de wachtlijst, bedreigd. Dit 'paradijsje' met als geboortjaar 1953 zou goed zijn voor 1500 woningen. Staan we aan het begin van de grote afbraak van een eeuwenlang bestaand fenomeen?

Amstelglorie, een naam die voor zich spreekt. Hier vindt men rust. Hier is men gelukkig. Hier is men trots op alle milieuvriendelijke voorzieningen. De ver weg geluiden van het autoverkeer op de A2 en de metrolijn nemen ze op de koop toe. Een perfecte locatie met de rivier, de Amstel, bijna voor de deur. Schrijver Tommy Wieringa, op bezoek bij een vriendin die er een tuin met huisje heeft, kan er in het Algemeen Dagblad lyrisch over verwoorden. "Haar tuin is een verrukkelijk oord, drassig door de natte zomer, maar zoemend van kleur en leven. We zitten in de ochtendzon, een vogeltje klinkt alsof hij wild met bekkens slaat, verder weg kraait een haan."

Jan Wolkers bracht met zijn vrouw heel veel tijd in dit park door alvorens zijn geluk op Texel te vinden. Zijn sterk verwaarloosde huisje zal worden opgeknapt en omgetoverd worden tot 'schrijvershuis'. Een plek voor menigeen om zich in alle rust aan literaire bezigheden te wijden. Kortom: sfeer te over. Maar van volop genieten is nauwelijks sprake meer.

(Vervolg van pagina 9)

De woorden "Groen is niet meer heilig" van VVD-wethouder Eric van der Burg van Ruimtelijke Ordening hebben diepe sporen nagelaten. Het voortbestaan van het park staat op het spel. De krachten worden gebundeld. Een groep van zo'n veertig tuinders heeft het voortouw genomen. Werkgroepen zijn in het leven geroepen, de publiciteit werd gezocht.

We spreken af met bestuurslid Anne-Mariken Raukema. Een wandeling door het park maakt duidelijk wat er aan natuurschoon verloren zou kunnen gaan. Een bonte verscheidenheid aan wilde planten. Oude, vaak statige bomen, zo'n 1500 qua getal. Boerensloten met een levendige populatie. En overal huisjes met kleurrijke tuinen. Een bonte verscheidenheid aan bouwstijlen, niet een hetzelfde.

Raukema: "Dit gebied is 22 hectare groot, waarvan tien hectare openbare ruimte is. Het is veel meer dan alleen een verzameling volkstuinten. Hier kunnen omwonenden en passanten tot rust komen en genieten. En dat wordt volop gedaan. Tuinparken als deze zijn de groene longen van de stad. Amstelglorie maakt bovendien deel uit van de zogeheten Amstelscheg, een groenvoorziening die de binnenstad verbindt met het landschap erbuiten. Een in de jaren dertig door Van Eesteren ontwikkeld idee dat stadsmensen binnen een kwartier wandelend in het groen moeten kunnen zijn. Amsterdam heeft met het aannemen van de nota 'Hoofdgroenstructuur' het groen in de stad, dus ook Amstelscheg, onaantastbaar verklaard. Dat staat echter haaks op de nu ontwikkelde bouwplannen."

Het bedreigde volkstuinterpark is opgenomen in de zogeheten 'strategische reserve', wat betekent dat "de gemeente de komende tijd gaat onderzoeken wat mogelijk is." In een schriftelijke reactie laat wethouder Van der Burg weten: "Het college van B&W wil de groei van Amsterdam mogelijk maken. Dat betekent dat

hoe we met voorzieningen, openbare ruimte en parken omgaan. We moeten de bestaande ruimte dus op een andere manier inrichten en met elkaar gebruiken."

Eind februari, begin maart van dit jaar kwam de zaak aan het rollen. Het begon met een informatiebijeenkomst van de gemeente over mogelijke bouwlocaties, waar niemand op Amstelglorie weet van had. Wel was de Bond van Volkstuinders, de vereniging die 29 van de circa 35 Amsterdamse volkstuintuinen vertegenwoordigt, uitgenodigd. Maar die liet verstek gaan. Een wakkere tuinder las in de NRC over het gebeuren en lichtte het bestuur van Amstelglorie in.

Die trokken direct bij de Bond van Volkstuinders aan de bel. "Niets aan de hand, een proefballonnetje," was het antwoord. Een fikse misrekening, zo bleek. Lijfsbehoud was van nu af aan voor alles het credo. Dertien jaar geleden vocht Amstelglorie ook al eens met succes een dergelijke strijd uit. Toen was PvdA-wethouder Duco Stadig de tegenspeler, nu de VVD-er Eric van den Burg.

Alle krachten worden gemobiliseerd, raadsvergaderingen bezocht. Raukema: "Ruim twaalf van onze mensen hebben tijdens een zitting op 15 juni in een aaneengesloten rij van een spreekbeurten van twee minuten een statement afgegeven. Het was een consistent verhaal. De nadruk lag onder meer op biodiversiteit en de invloed van groen op de volksgezondheid van stadsmensen. Daarnaast hebben we meer dan tienduizend handtekeningen aan steunbetuigingen opgehaald. En dat in een tijdsbestek van vier weken. Het laat zien hoe het leeft onder Amsterdammers. Al die acties hebben er wel toe geleid dat het in juli geen hamerstuk is geworden. We hebben uitstel gekregen. Groen Links, de Partij voor de Dieren en de PvdA steunden ons.

VVD en D66 waren tegen en SP had nog geen echt duidelijk standpunt ingenomen. Het vervelende is alleen dat VVD, D66 en SP de coalitie vormen. Op 14 september weten we meer. Dan wordt een besluit genomen, waar we als tuinparken op kunnen reageren."

Niettemin: de tijd dringt. Met andere tuinparken wordt een front gevormd. Landschap Noord-Holland is ingeschakeld, een stichting die natuur en landschap beschermt door aankoop, beheer en herstel van natuurgebieden. Ook zijn er contacten met de Nederlandse Heidemaatschappij en de Stichting Amstelland. Bouwen op Amstelglorie betekent voor de bewoners verkassen. Een doembeeld.

Raukema: "De gemeente is van mening dat volkstuinen verplaatsbaar zijn. Zelfs de stadsecoloog deelt dat standpunt. In het verleden is het ook enkele keren gebeurd. Kijk maar naar namen als Buikslotermeer en Linnaeus en hun huidige ligging. Verhuizen betekent onherroepelijk naar Verwegistan. Wij vinden dat een park als Amstelglorie niet uit de stad mag verdwijnen, want dan verdwijnt een in 65 jaar opgebouwd ecosysteem met grote biodiversiteit. Denk ook alleen maar aan de noodzaak van groenstreken om de luchtkwaliteit

En aan de gunstige invloed op het waterbergend vermogen. Iets verderop ligt bij voorbeeld het Amstelkwartier met hoogbouw en beton. Geen groen te bekennen. Als dat ook voor Amstelglorie gaat gelden ontstaan hierdoor Parijse toestanden. Bij hevige regenval kan het water niet weg, de stad stroomt vol."

Het fenomeen volkstuin kent een lange historie. Eind negentiende, begin twintigste eeuw werden de eerste gesticht om de leefomstandigheden van fabrieksarbeiders te verbeteren. Die waren erbarmelijk, opeengepakt in krotten in verloederde wijken. Arbeiders konden hun schamele loon aanvullen met oogst van hun tuintje. Vanaf de jaren vijftig veranderen de volkstuinen van karakter. Nederlanders werden welvarender. Ook hoger opgeleiden kregen interesse in een volkstuin.

De groente- en aardappelveldjes werden vervangen door sierplanten. Het actief verbouwen maakte plaats voor tuinieren als ontspanning en daarnaast lekker ontspannen in een ligstoel. De Amsterdamse Bond van Volkstuinders, opgericht door Jan Vroegop, waar de singel naar vernoemd is, waar Amstelglorie (niet toevallig) aan ligt, bestaat in 2017 honderd jaar.

Is er nu sprake van een kentering? Amstelglorie is het eerste doelwit van de gemeente. Maar ook 'Ons Buiten' aan het Nieuwe Meer staat op de zwarte lijst.

Bij deze locatie gaat het weliswaar niet in de toekomst om woningbouw, maar misschien om sportvelden, die mogelijk verplaatst moeten worden. En dat in een tijd dat de run op volkstuinen groter is dan ooit. Vooral jonge stedelingen, vaak weggeborgen in hoge flatgebouwen, azen op een stukje groen. Alleen al in Amsterdam staan er drieduizend mensen op de wachtlijst voor de in totaal zesduizend aanwezige volkstuinen. Maar de spoeling wordt dunner en dunner. Sinds 2006 is er al driehonderd hectare aan volkstuinen in Nederland verloren gegaan.

"Wij hebben min of meer een voorbeeldfunctie," aldus Raukema. "Onze strijd wordt met argusogen door andere tuinparken gevolgd. Er is een landelijke norm dat elk nieuw huishouden over 39 vierkante meter groen moet kunnen beschikken. Nu het inwonersaantal van Amsterdam toeneemt, zou je verwachten dat de groenvoorziening navenant stijgt. Maar integendeel, die daalt. De gemeente lijkt die norm volledig aan haar laars te lappen. Amstelglorie moet dus blijven in plaats van verdwijnen."